

เวทีสาธารณะ:อนาคตเราเลือกได้

● **บึงสสพ วาสอาด**

ผู้อำนวยการ สถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ ม.เชียงใหม่

ระบบการศึกษา ถึงที่ต้องปฏิวัติ!

คงเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า การศึกษาไทยอยู่ในสภาพทุพพลภาพ เราลองมาดูกลางทุน และผลลัพธ์อย่างละเอียดอีกครั้งใน 4 มิติ

เริ่มที่มิติการลงทุนด้านการศึกษา งบประมาณการศึกษาของไทยโดยเปรียบเทียบกับค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ในอาเซียนโดยค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาของรัฐบาลต้องประมาณทั้งหมดของรัฐบาลไทยเป็นลำดับ 1 ของอาเซียนค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาต่อจีดีพีเป็นลำดับ 2 ของอาเซียนและกระทรวงศึกษาธิการของไทยได้รับงบประมาณสูงที่สุดเทียบกับกระทรวงอื่นๆ

มิติด้านปริมาณการศึกษา แม้ว่าจำนวนปีของการเข้าเรียนจะเพิ่มขึ้นแต่เทียบกับอาเซียนแล้วค่อนข้างต่ำคนไทยอายุ 25 ปีขึ้นไปมีค่าเฉลี่ยของจำนวนปีของการเข้าเรียน (Meanyearsof schooling) อยู่ที่ 6.6 ปี ต่ำกว่าสิงคโปร์ บรูไน มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และจีน นอกจากนี้มีระยะเวลาเรียนในโรงเรียนที่ค่อนข้างต่ำแล้วการเข้าเรียน (Enrollment) ในโรงเรียนของเด็กไทยยังอยู่ในระดับต่ำ ถึงแม้อัตราการเข้าเรียนขั้นประถมศึกษาของผู้ที่มีอายุในช่วงชั้นดังกล่าวจะมีสัดส่วนเกือบร้อยละ 90 แต่ก็เป็นลำดับรองสุดท้ายของอาเซียน สูงกว่าฟิลิปปินส์เพียงเล็กน้อย

ในขณะที่ประเทศอื่นมีสัดส่วนสูงกว่าร้อยละ 95 โดยเฉพาะสิงคโปร์ ที่มีอัตราของผู้เรียนร้อยละ 100 การเข้าเรียนในชั้นมัธยมศึกษาของไทย มีผู้เข้าเรียนสุทธิร้อยละ 78.2 เป็นลำดับ 5 ของอาเซียนสูงกว่าลาวกัมพูชา เมียนมาร์ มาเลเซีย และเวียดนาม แต่เมื่อหันมามองการเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาของไทยแล้วพบว่า มีสัดส่วนผู้เรียนสูงเป็นลำดับ 2 ของอาเซียน คือมีอัตราร้อยละ 46.4 ซึ่งรองจากสิงคโปร์เพียงประเทศเดียว (ร้อยละ 72.0) แสดงว่าคนไทยนิยมชมชอบการเรียนเพื่อปริญญามากกว่าใฝ่หาความรู้ แม้ว่าจะจบอาชีวศึกษาก็ยังไม่เข้าสู่ตลาดแรงงาน แต่จะชวนชายเข้าเรียนมหาวิทยาลัยต่อไป

ที่นี้มก**มิติด้านคุณภาพการศึกษา**กันบ้างจากการสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการของ World Economic Forum พบว่าการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและสูงกว่ามีคุณภาพอยู่ในระดับท้ายๆ ของอาเซียนโดยการสำรวจดังกล่าวมาจากความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในแต่ละประเทศ ไทยมีคะแนนสูงกว่าเมียนมาร์และเวียดนามเท่านั้นและคุณภาพการศึกษาใกล้เคียงกับกัมพูชา สำหรับคุณภาพการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและวิทยาศาสตร์เป็นลำดับ 5 ของอาเซียนซึ่งอยู่ในระดับเดียวกับเวียดนามและมีคุณภาพรองจากสิงคโปร์ มาเลเซีย บรูไน และอินโดนีเซีย และอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าจีน การสำรวจคุณภาพการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่อยู่ในลำดับท้ายของอาเซียนเช่นกันโดยมีคะแนนมากกว่าเมียนมาร์ เวียดนาม และกัมพูชาเท่านั้น และมีคุณภาพต่ำกว่าลาว ที่มีระดับการพัฒนาเศรษฐกิจที่ต่ำ (WEF 2013)

การทดสอบความสามารถของเด็กชั้นประถมในวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ที่จัดทำโดย TIMSS ซึ่งเป็นการทดสอบวิชาการระดับนานาชาติโดยสมาคมนานาชาติเพื่อประมวลผลการศึกษา (IEA) ปีพ.ศ. 2554 สำรวจความรู้เด็กชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 (Grade 4) ใน 50 ประเทศทั่วโลกพบว่าเด็กไทยมีคะแนนในวิชาคณิตศาสตร์ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยและเป็นลำดับที่ 38 และวิชาวิทยาศาสตร์เป็นลำดับที่ 28 และมีความแตกต่างระหว่างผู้ที่ได้คะแนนสูงและต่ำ นอกเหนือจากไทยแล้วยังมีสิงคโปร์ที่ได้ทดสอบความสามารถในด้านนี้ โดยสิงคโปร์เป็นลำดับ 1 ในด้านคณิตศาสตร์ และลำดับ 2 ในด้านวิทยาศาสตร์ ในด้านคณิตศาสตร์ลำดับ 1-5 เป็นของประเทศในเอเชียทั้งหมด ได้แก่ สิงคโปร์ เกาหลีใต้ ฮองกง ไต้หวัน และญี่ปุ่น แต่สำหรับด้านวิทยาศาสตร์ เกาหลีใต้อยู่ในลำดับสูงสุดส่วนญี่ปุ่นและไต้หวันอยู่ในลำดับ 4 และ 6 ตามลำดับ (IES 2012)

สำหรับการทดสอบ PISA ซึ่งเป็นการทดสอบในระดับนานาชาติของกลุ่มประเทศสมาชิกองค์การเพื่อความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD) ที่สำรวจความรู้เด็กที่มีอายุ 15 ปี หรือในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในปี พ.ศ. 2555 ทดสอบความรู้ในด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และทักษะการอ่านกับประเทศ/เขตเศรษฐกิจที่เข้าร่วมทั้งหมด 64 เขตเศรษฐกิจและมีประเทศในอาเซียนอีก 5 ประเทศที่เข้าร่วม ได้แก่ สิงคโปร์ มาเลเซีย เวียดนาม อินโดนีเซีย และไทย

พบว่าเด็กไทยมีคะแนนตกต่ำทุกด้านและมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยอย่างเห็นได้ชัด (เช่นเดียวกับ TIMSS ที่สำรวจเด็กประถม) โดยวิชาคณิตศาสตร์อยู่ในลำดับที่ 50 ในวิชาวิทยาศาสตร์เป็นลำดับที่ 48 และการวัดทักษะด้านการอ่านเป็นลำดับที่ 48 ในขณะที่สิงคโปร์อยู่ในลำดับ 2-3 ทุกด้าน ลำดับของเด็กไทยต่ำกว่าเวียดนามในวิชาคณิตศาสตร์ แต่ทุกด้านมีคะแนนสูงกว่ามาเลเซียและอินโดนีเซีย โดยเด็กไทยมีแนวโน้มคะแนนสูงขึ้นในการอ่าน และวิทยาศาสตร์ แต่คณิตศาสตร์มีแนวโน้มคะแนนลดลง **เมื่อเข้าสู่ AEC แล้วไทยรุ่นหน้าจะตามเพื่อนบ้านทันไหมเนี่ย?**

มิติด้านความเหลื่อมล้ำก็มีปัญหาเช่นเดียวกัน เช่น การจัดสรรงบประมาณและกำลังคนทางการศึกษาอย่างไม่เสมอภาคในแต่ละระดับพื้นที่โดยในเขตที่เจริญกว่าจะได้รับงบประมาณสูงกว่าเขตยากจนนอกจากจะมีจำนวนครูอาจารย์ในแต่ละวิชาที่มากกว่าแล้วคุณวุฒิของครูอาจารย์ก็สูงกว่า ทำให้คุณภาพของการศึกษาแตกต่างกัน ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาจึงต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ในด้านการสนับสนุนทางการศึกษา รัฐบาลทุ่มเทงบประมาณให้นักศึกษาปริญญาตรีถึง 28,000 บาทต่อหัว ในขณะที่เด็กๆ ระดับก่อนอนุบาลและประถมได้รับเงินงบประมาณอุดหนุน 5,500-15,700 บาทต่อหัว นอกจากการลงทุนด้านการศึกษายังเน้นระบบโรงเรียนทำให้แรงงานไทยที่ไม่มีวุฒิการศึกษา และแรงงานที่มีวุฒิการศึกษาแต่ไม่มีทักษะขาดโอกาสที่จะพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

อนาคตประเทศไทยอยู่ที่เด็กไทย แต่การลงทุนในการศึกษาของเราดูเหมือนจะได้มากแค่ปริมาณอย่างไร้คุณภาพ นี่ร้ายไม่ได้เน้นเงินค่าเรียนพิเศษที่ผู้ปกครองต้องจ่ายให้บุตรหลานในแต่ละเดือนนะคะ แทนที่ลงทุนมากแล้วจะได้ผลลัพธ์ที่ดีขึ้นกลับได้ความเหลื่อมล้ำมากขึ้น

ประเทศไทยปฏิรูปการศึกษามาแล้ว 2 ครั้ง แต่ยังไม่ได้รับประสิทธิผล สาเหตุส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะระบบราชการและครูยังมีแรงจูงใจไม่ถูกต้อง ครูได้ผลตอบแทนสูงจากการทำเอกสารรายงานของตนมากกว่าความสัมฤทธิ์ผลของลูกศิษย์ หากยังเป็นเช่นนี้ต่อไป อนาคตประเทศไทยจึงน่าเป็นห่วง โอกาสที่ประเทศไทยจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วก็คงต้องชะงักออกไปเรื่อยๆ *ไหนๆ ก็ปฏิวัติรัฐประหารกันแล้ว ช่วยปฏิวัติการศึกษาเสียทีค่ะ!*